

**OTTE HANDLINGSFORSLAG
TIL STYRKELSE AF
REHABILITERING I DANMARK**

**TÆNKETANK I TILKNYTNING TIL
HVIDBOG OM REHABILITERING 2023**

INDLEDNING

I marts 2022 blev en ny hvidbog om rehabilitering udgivet med involvering af mere end 200 personer fra praksis, uddannelse og forskning.

Hvidbogsarbejdet blev udmøntet i fire anbefalinger:

1. Den enkelte persons behov, håb, ressourcer og hele livssituation skal danne afsæt for al aktivitet i rehabilitering
2. Styrk fokus på personer med særlige behov, herunder sårbare grupper, børn og pårørende
3. Styrk den faglige kvalitet gennem forskning, videns basering, systematisk dataindsamling, monitorering og fælles nationale beskrivelser af rehabiliteringskompetencer
4. Styrk koordinering og sammenhæng på tværs af lovgivning, forvaltningsområder og fagområder

For at sikre, at Hvidbogen får gennemslagskraft i praksis, uddannelse og forskning, blev der etableret en Tænk tank, der over tre år fra 2023-2025 skal inspirere til udbredelse af rehabiliteringstilgangen og dermed løfte rehabilitering inden for beskæftigelse, socialområdet, sundhed og undervisning i Danmark. Fremtidens ændrede demografi med flere ældre og flere personer, der skal leve med følger efter kronisk sygdom fordrer kompetencer i rehabilitering. Hvidbogen anviser metoder og tilgange til dette, som er afprøvet og forfinet gennem de sidste 20 år og har vist sig effektfulde både i forskning og praksis.

Her fremlægges otte handlingsforslag, som er produktet af det første års arbejde i Tænk tanken. Ambitionen med de otte handlingsforslag er at understøtte alle aktørers indsats på rehabiliteringsområdet og give området en høj politisk prioritering.

De otte handlingsforslag:

Anbefaling 1: Den enkelte persons behov, håb, ressourcer og hele livssituation skal danne afsæt for al aktivitet i rehabilitering

1. Der er behov for vurderings- og behovsværktøjer til implementering af en praksis, der på alle niveauer sikrer prioritering af anbefalingen om at tage udgangspunkt i den enkelte person.
2. Der skal udarbejdes en samling fortællinger, som eksemplificerer, hvordan personen i rehabilitering, relevante pårørende og/eller professionelle oplever muligheder og barrierer for at realisere anbefaling 1.

Anbefaling 2: Styrk fokus på personer med særlige behov, herunder blandt andet sårbare grupper, børn og pårørende

3. Når midler til arbejdet ”børn som pårørende” fordeles, bør ”Opbygning af systematisk videndeling mellem kommuner og regioner om børn, der har behov for støtte”, prioriteres højest.
4. Der er behov for informations- og inspirationsmateriale, som gør det muligt for professionelle i kommunerne at afdække, om der er børn til forældre, der har behov for behandling og rehabilitering, og hvilken adgang der er til nødvendige indsatser.

Anbefaling 3: Styrk den faglige kvalitet gennem forskning, videns basering, systematisk dataindsamling, monitorering og fælles nationale beskrivelser af rehabiliteringskompetencer

5. Der skal være nationale mål for tværfaglige rehabiliteringskompetencer på tværs af fagområder i uddannelserne, som skal afspejles i bekendtgørelse/studieordning.
6. Der skal etableres formaliserede uddannelsesforløb for ledere med fokus på tværfaglig ledelse af rehabilitering.

Anbefaling 4: Styrk koordinering og sammenhæng på tværs af lovgivning, forvaltningsområder og fagområder

7. Der skal udarbejdes effektiv formidling om tværfaglige og tværsektorielle rehabiliteringsforløb, baseret på tværgående cases.
8. Dokumenteret viden om metoder til at skabe sammenhæng i rehabiliteringsforløb skal indsamles og formidles på tværs af diagnoser, forvaltningsområder og sektorer.

Anbefaling 1. Den enkelte persons behov, håb, ressourcer og hele livssituation skal danne afsæt for al aktivitet i rehabilitering

Handlingsforslag 1: Der er behov for vurderings-og behovsværktøjer til implementering af en praksis, der på alle niveauer sikrer prioritering af anbefalingen om at tage udgangspunkt i den enkelte person. Dialogkortene udarbejdes med udgangspunkt i en værdibaseret tilgang og skal kunne anvendes på person-, medarbejder- samt ledelsesniveau.

Handlingsforslag 2: Der udarbejdes en samling fortællinger, som eksemplificerer, hvordan personen i rehabilitering, relevante pårørende og/eller professionelle oplever muligheder og barrierer for at realisere anbefaling 1. Fortællinger/cases skal kunne anvendes i kollegiale diskussioner samt i uddannelsessammenhæng.

Baggrund

Arbejdet bag handlingsforslag 1 er baseret på førstepersons fortællinger og cases samt på begrebsafklaring af "personcentreret rehabilitering", herunder konceptet om recovery-orienteret rehabilitering med fokus på indefra- og udefra-perspektiver. Fra arbejdet med fortællingerne er der udledt fire centrale værdier, som har dannet grundlag for udviklingen af konkrete dialog- og refleksionskort: 1. Se hele personen, 2. Skab en tillidsfuld relation, 3. Spørg til håb og drømme og 4. Støt den personlige løsning.

Mange organisationer og professionelle vil gerne arbejde personcentreret, men i praksis viser det sig, at det kan være vanskeligt at finde ind til de håb og ønsker, den enkelte person har for sit liv. Dialogkortene kan anvendes til dette. Samtidig vises en samling af cases/fortællinger der illustrerer betydning af den dialog, der er nødvendig for at etablere gode relationer mellem person og professionel.

Anbefaling 2. Styrk fokus på personer med særlige behov, herunder blandt andet sårbare grupper, børn og pårørende

Handlingsforslag 3: Når midler til arbejdet "børn som pårørende" fordeles, bør "Opbygning af systematisk videndeling mellem kommuner og regioner om børn, der har behov for støtte", prioriteres højest.

Handlingsforslag 4: Der er behov for informations- og inspirationsmateriale, som gør det muligt for professionelle i kommunerne at afdække, om der er børn til forældre, der har behov for behandling og rehabilitering, og hvilken adgang der er til nødvendige indsatser. Der er udarbejdet forslag hertil, som kan downloades her:

https://www.rehabiliteringsforum.dk/siteassets/tanketank/video_-anbefalingsgruppe-2.pdf.

Baggrund

Børn af forældre med pludseligt opståede eller progredierende funktionsnedsættelse risikerer ofte at mangle tilstrækkelig hjælp og støtte, da det regionale sundhedssystem ikke systematisk registrerer disse børn, og der mangler en effektiv kommunikationskanal imellem region og kommune. Der er et stort potentiale for forebyggelse ved at sikre, at disse børn får adgang til passende støtte. Udfordringerne i det tværsektorielle samarbejde betyder, at indsatser i én sektor alene ikke er effektive, og der er behov for koordinerede indsatser mellem alle relevante parter. Der mangler forståelse og kendskab på tværs af forvaltninger og sektorer, og derfor bør systematisk videndeling prioriteres højt. En rapport fra 2023 "Børn som pårørende"¹ peger på mangelfuld opsporing af børn som pårørende til forælder med rehabiliteringsbehov samt utilfredsstillende overgange mellem region og kommune. Der er enighed i analysen, men der bør foretages en anden prioritering end foreslået i rapporten.

¹ "Afrapportering fra tværfaglig arbejdsgruppe om indsatsen til børn som pårørende (B 23)"

Anbefaling 3. Styrk den faglige kvalitet gennem forskning, videns basering, systematisk dataindsamling, monitorering og fælles nationale beskrivelser af rehabiliteringskompetencer

Handlingsforslag 5: Der skal arbejdes for nationale mål for tværfaglige rehabiliteringskompetencer på tværs af fagområder i uddannelserne, som beskrives i bekendtgørelser/studieordninger.

Handlingsforslag 6: Der skal arbejdes for formaliserede uddannelsesforløb for ledere med fokus på tværfaglig ledelse af rehabilitering.

Baggrund

Arbejdsgruppen har i 2023 arbejdet med rehabiliteringskompetencer. Rehabilitering er en indsats, der går på tværs af organisationer, sektorer og faggrupper, hvilket forudsætter stærke rehabiliteringskompetencer. Rehabiliteringskompetencer er afgørende for at kunne levere effektive indsatser, der muliggør et meningsfuldt liv med bedst mulig aktivitet og deltagelse, mestring og livskvalitet. I hvidbogen for rehabilitering fra 2022 er syv rehabiliteringskompetencer beskrevet, som den professionelle skal kunne udøve i praksis. Særligt er kommunale ledere afgørende i forhold til at implementere rehabiliteringsindsatser i praksis, men deres rehabiliteringskompetencer kunne styrkes yderligere i form af et uddannelsesforløb. Der er et stort potentiale i at styrke de faglige rehabiliteringskompetencer på uddannelsesområdet både i forhold til studerende og kommunale ledere af rehabilitering.

Arbejdsgruppen har gennemført en spørgeskemaundersøgelse på de social- og sundhedsfaglige uddannelser og en workshop med kommunale ledere fra ældre-, social-, sundhed- og beskæftigelsesområdet. Undersøgelsen kan downloades her: rapport-rehabiliteringskompetencer-2024_638494774154670979.pdf (rehabiliteringsforum.dk).

Anbefaling 4. Styrk koordinering og sammenhæng på tværs af lovgivning, forvaltningsområder og fagområder

Handlingsforslag 7: Der skal udarbejdes effektiv formidling om tværfaglige og tværsektorielle rehabiliteringsforløb, baseret på tværgående cases.

Handlingsforslag 8: Dokumenteret viden om metoder til at skabe sammenhæng i rehabiliteringsforløb skal indsamles og formidles på tværs af diagnoser, forvaltningsområder og sektorer.

Baggrund

Koordinering og sammenhæng mellem enkeltindsatser kan være helt afgørende for, om rehabiliteringen lykkes, og om de forskellige indsatser samlet set har effekt på personens funktionsevne og livskvalitet. Der mangler viden om rehabiliteringsforløb på tværs af enkeltindsatser. Grafisk formidling af cases på tværs af beskæftigelse, uddannelse, social og sundhed vil bidrage til bedre forståelse af de komplekse sammenhænge, rehabiliteringens enkeltindsatser spiller ind i.

Der mangler viden om metoder og virksomme principper, herunder hvordan sammenhængende forløb understøttes digitalt. Derfor bør der iværksættes en analyse af evalueringer, rapporter og lignende, som er udarbejdet inden for subspecialer, bestemte diagnosegrupper og særlige forvaltningsområder med henblik på at uddrage og formidle generiske virksomme principper. Målgruppen for formidlingen er ledere i hele ledelseskæden samt konsulenter/koordinatorer i praksis, efter- og videreuddannelser og grunduddannelser. Gruppens arbejde og grundlaget for ovenstående er afrapporteret i en selvstændig rapport, som kan downloades her:

https://www.rehabiliteringsforum.dk/siteassets/tanketank/afrapportering-gruppe-4_638494774939151402.pdf

Rehabiliteringsforum Danmark

Evald Krogs Gade 9

DK - 8000 Aarhus C

Telefon (+45) 7841 4400

CVR NR 30 88 86 18